

Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю
Черкаської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад "Обласна універсальна наукова
бібліотека імені Тараса Шевченка"
Черкаської обласної ради

**Пізнай край через бібліотеку
(бібліотечний туризм)
(методичні поради)**

Черкаси – 2017

Пізнай край через бібліотеку (бібліотечний туризм): методичні поради / Комун. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черк. обл. ради; уклад. І. В. Терещенко . – Черкаси, 2017.– 12с.

Укладач

І. В. Терещенко

Відповідальний за випуск
Комп'ютерний набір

Л. П. Капкаєва
І. В. Терещенко

Підписано до друку 19.05.2017 Тир.35. Ксерокс ОУНБ ім. Тараса Шевченка

Бібліотечний туризм є перспективним напрямком роботи, що сприяє соціальному та культурному розвитку регіону, вихованню патріотизму, національної свідомості, поваги до історії, традицій, підвищенню престижу бібліотечних закладів.

Процес взаємодії туризму і бібліотек останнім часом набуває ширшого значення, тому що це дозволяє забезпечити дозвіллеві та рекреаційні потреби населення, сприяє активізації туристичного бізнесу та залученню інвестицій у розвиток регіону. Ці завдання є комплексними, вимагають системних зусиль влади, населення та бібліотеки як інформаційного центру.

Слід зазначити, що 2017 рік оголошено роком туризму в Україні. Слоган року - "Подорожуй. Насолоджуйся. Поважай". Кабінет міністрів України видав розпорядження "Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів України на період до 2026 року" від 16 березня 2017 р. №168-р. Реалізація Стратегії передбачає формування та просування позитивного іміджу України як держави, привабливої для туризму, країни, яка має свої унікальні природні можливості, багату історичну та культурну спадщину.

Змістовна робота з питань туристичного краєзнавства, інформаційна діяльність, просвітницькі заходи роблять публічні бібліотеки помітними у соціокультурному просторі регіону. Молодіжна секція Української бібліотечної асоціації (МС УБА) створила Проект «Бібліотечний туризм: пізнай Україну та її бібліотеки» з метою обміну досвідом між бібліотекарями України, популяризації бібліотек у суспільстві шляхом включення їх до туристичних маршрутів регіону. За допомогою Проекту можна ознайомитися з роботою колег в інших бібліотеках, дізнатися про архітектурні особливості їхніх бібліотечних закладів, про рішення з організації робочого простору, підходи до надання послуг та залучення користувачів, познайомитися з однодумцями, обмінятися досвідом. Якщо Ви бажаєте долучити Вашу бібліотеку до бібліотечно - туристичного маршруту, звертайтеся до адміністративного координатора УБА, **Вікторії Польової, за контактами: +38095-417-45-60, victoria.polyova@gmail.com** Бібліотечні координатори в різних містах допоможуть Вам у питаннях організації найоптимальнішого, найцікавішого бібліотечно-туристичного маршруту .

Грунтова дослідницька робота, наявність краєзнавчих ресурсів бібліотек щодо вивчення історії, традицій району може стати основою для запровадження нових послуг для місцевої громади, гостей та туристів. А саме:

- створення та розробка різноманітних туристичних маршрутів, що ґрунтуються на краєзнавчих ресурсах та розвідках бібліотек;

- формування баз даних про цікаві та унікальні туристичні об'єкти а саме: (готелі, транспорт, розважальні заклади, музеї тощо);

- збір матеріалів про визначних особистостей краю;

- підготовка літописів про розвиток краю;

- накопичення експозицій для формування фотогалерей, музейних кімнат та музеїв при бібліотеках;

- надання туристам довідково-інформаційних послуг щодо туристичної сфери як безпосередньо в бібліотеці, так і в онлайн режимі;

- створення блогів та сайтів, що представляють туристичну привабливість регіону, організація онлайн-дискусій у соціальних мережах;

- співпраця з туристичними фірмами щодо розробки нових туристичних маршрутів та допомога екскурсоводам у змістовному наповненні екскурсій;

- популяризація зеленого туризму, як можливість додаткового заробітку для сільського населення;

- навчання та інформування власників садиб стосовно законодавчої бази;

- поширення інформації про можливі послуги для відпочинку;

- надання інформації власникам садиб про історію свого села, звичаї і традиції, легенди, цікаві місця краю;

- залучення волонтерів та громадських організацій до екскурсійної роботи..

Використовуючи можливості сучасних інформаційних технологій, Інтернет – ресурси, можна створювати туристично привабливі відеофільми «Стежинами рідного краю», комп'ютерні презентації «Черашина від А до Я», буктрейлери, віртуальні подорожі

«Туристичний портрет району», відео презентації «Бібліотека – центр туризму». Варто розробити туристичні маршрути «Історичними стежинами краю» по визначним місцях окремих сіл в поєднанні з легендами та змістовними коментарями.

Велике значення для туристичної роботи мають краєзнавчі видання бібліотек та представлення на сайтах матеріалів туристичної привабливості краю. Наприклад, цікавим буде туристично-краєзнавчий вісник «Все про відпочинок, подорожі, туризм», де можна розміщувати матеріали з питань туристично-рекреаційної індустрії краю, ілюстрований етнографічно-туристичний календар «Стежинами рідного краю» (світлини ще глибше підкреслюють туристичну привабливість регіону: природу, садиби зеленого туризму, пам'ятки архітектури і культури, регіональні фестивалі та етнографічні свята).

Ефективними формами масової роботи у бібліотеках є проведення оглядів творчості видатних земляків, мистецьких годин з презентацією кращих краєзнавчих матеріалів про життя та діяльність письменників, акторів, митців, поетів, громадських діячів регіону, краєзнавчі читання. Доцільно проводити масові заходи: літературні вечори, вітальні, літературно - краєзнавчі подорожі, літературно - краєзнавчі альманахи, години історії та ін. Як правило, комплексні заходи проводяться у співпраці з місцевими установами та організаціями. На таких заходах бібліотеки представляють широку палітру своїх туристично-краєзнавчих послуг, що базуються на нових інформаційних технологіях.

Для популяризації краєзнавчого туризму необхідно використовувати: виставки - подорожі «Обрії українського туризму», книжкові виставки – експозиції «Пишаюсь, тобою, мій рідний краю», фотовиставки «Черкащина в давній славі, в козацьких пригодах», фотоквести, виставки - вікторини, виставки - огляди, перегляди слайд - шоу «Черкащина – духовне серце України», виставки нових надходжень, які рекламують усі краєзнавчі документи, що надійшли останнім часом, персональні виставки, присвячені видатним діячам краю та ін.

Бібліотеки можуть запропонувати своїм користувачам культурно - просвітницькі проекти різної тематики, наприклад:

проект «Туристично - краєзнавчий клуб у бібліотеці: відкриваємо нові горизонти», мета якого об'єднати працівників бібліотек, краєзнавців, викладачів, істориків, екскурсоловів, власників гостинних садиб, музейних працівників для активізації розвитку туристично – краєзнавчої діяльності краю через призму бібліотечних форм і методів роботи. В ході реалізації проекту проводяться екскурсії визначними місцями краю, цикли віртуальних мандрівок, вікторини, конкурси, розробляється та розповсюджується друкована інформаційно - рекламна продукція, проводяться фото сесії;

проект: «Туристичними стежками», мета якого зібрати інформацію про цікаві знакові об'єкти, сформувати базу даних, скласти туристичні маршрути, проводити екскурсії;

проект «Бібліотека –центр туризму», який передбачає розробку туристичних маршрутів, проведення заходів щодо історії створення та збереження пам'яток історії та культури на території регіону.

З метою залучення додаткового фінансування для реалізації ідей розвитку туризму бажано практикувати розробку різноманітних проектів до міжнародних фондів, потрібно співпрацювати з громадськими організаціями, місцевими спонсорами, відшукувати партнерів для спільної роботи. Чітке спрямування діяльності, інформаційних послуг, проектна діяльність, популяризація читання в будь - якому форматі сприяють формуванню позитивного іміджу бібліотеки, її потребності та привабливості

Незважаючи на складні умови існування, бібліотеки мають знаходити правильні рішення і постійно працювати над вдосконаленням своєї діяльності, наповнюючи її новим змістом, та відкривати нові можливості.

Список рекомендованих джерел:

Нікітенко, В. Музей родини Симиренків / В. Нікітенко // Вісник Городищини. – 2005. – 21 трав. (№ 23) – С.3.

Круподеря, Н. Наша гордість, наша слава : [музей родини Симиренків у Млієві] / Наталя Круподеря // Вісник Городищини. – 2009. – 23 жовт. (№ 41) – С.6.

Мліївський меморіальний музей родини Симиренків // Музеї України. – 2005. – №3. – С.56.

Чос, В. До Симиренків у квітучий Мліїв // Чос В. Зорі над Вільшанкою. – Корсунь-Шевченківський, 2013. – С.62-67.

Хаврусь, С. Любов і мрії мудрого Нечуя : літературознавчі розвідки / Сергій Хаврусь. – Черкаси : Інтеграл-Техноімпекс, 2013. – 149с.

Нечуй-Левицький Іван Семенович (1834-1918) // Українська педагогіка в персоналіях. – Київ, 2005. – Кн.1. – С.501-510.

Поліщук, В. Чутливий до поезії Нечуй / Володимир Поліщук // Літ. Україна. – 2013. – 21 листоп. (№ 45) – С.1, 4-5.

Погрібний, А. «Всевидяще око України» // Погрібний А. Поклик дужого чину: статті, портрети, силуети, наближення, публіцистика. – Київ, 2009. – С.380-389.

Хаврусь, С.Л. На екрані – твори Нечуя Левицького та його Стеблів : літ.-мист. розвідки, нариси та замальовки / С.Л. Хаврусь. – Черкаси : Кур'єр, 2006. – 55с.

Хаврусь, С.Л. Нечуєва оселя на березі Росі : літ.-краєзнавчі розвідки / С.Л. Хаврусь. – Черкаси : Кур'єр, 2004. – 55с.

Марухняк, Й. У Стеблів – до Нечуя-Левицького : [хата-музей Нечуя-Левицького у с-щі Стеблів Корсунь-Шевченків. р-ну] / Йосип Марухняк // День. – 2013. – 4 лип. (№ 114) – С.12.

Скорик, Б. Нечуєве Надросся : [музей І.С. Нечуя-Левицького у смт Стеблів Корсунь-Шевченків. р-ну] / Богдан Скорик // Літ. Україна. – 2013. – 3 жовт.(№ 38) – С.1.

Хаврусь, С.Л. Музей І.С. Нечуя-Левицького у Стебліві : путівник / С.Л. Хаврусь. – Дніпропетровськ : Промінь, 1988. – 47с.

Туризм і бібліотеки: найкращий зарубіжний та національний досвід [Електронний ресурс] // Українська бібліотечна асоціація: [сайт]. Електронні дані. – Режим доступу :http://ula.org.ua/bibliomist/images/documents/120/U_skarbnytsiu_bibliotekariu_turysm_ta_biblioteku.pdf (дата звернення: 20.05.2017).. – Назва з екрана.

Туристичні маршрути [Електронний ресурс] // Дніпродзержинська міська бібліотека ім. Т. Г. Шевченка: [сайт]. – Електронні дані. Режим доступу: <http://lib.dndz.gov.ua/?pid=670> (дата звернення: 20.05.2017).. – Назва з екрана.

Бібліотечні туристичні проекти: досвід реалізації [Електронний ресурс] / В. Польова // Бібліотечний туризм: пізнай Україну та її бібліотеки: [сайт]. –Електронні дані. – Режим доступу: http://bibliotourism.blogspot.com/2015/05/blog-post_5.html (дата звернення: 20.05.2017).. – Назва з екрана.

Від читання до екскурсій [Електронний ресурс] / О. Заграй // Бібліотечний туризм: пізнай Україну та її бібліотеки: [сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://bibliotourism.blogspot.com/2015/02/blog-post.html> (дата звернення: 20.05.2017).. – Назва з екрана.

Бібліотека як туристичний об'єкт. На допомогу туристичному краєзнавству [Електронний ресурс] // Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. М. Горького: [сайт]. – Електронні дані. –Режим доступу:<http://zounb.zp.ua/resource/> На допомогу туристичному краєзнавству (дата звернення: 20.05.2017). – Назва з екрана.

Бібліотека як складова туристичного простору [Електронний ресурс] / Р.Грушецька // Фахівцю бібліосервісу: [сайт]. – Електронні дані. –Режим доступу.: <http://lib.if.ua/prof/?p=448>. –: (дата звернення: 20.05.2017). – Назва з екрана.

Від читання до екскурсій [Електронний ресурс] / О. Заграй // Бібліотечний туризм: пізнай Україну та її бібліотеки: [сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://bibliotourism.blogspot.com/2015/02/blog-post.html>. – (дата звернення: 10.04.2017). – Назва з екрана.

Видавець: КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка»
18000 м. Черкаси вул. Байди-Вишневецького,8
Електронна адреса: ounb@library.ck.ua
Науково-методичний відділ: metod@library.ck.ua